

Mandat for Sjølovkomiteen – ratifikasjon og gjennomføring av Rotterdam-reglene i norsk rett

1. FNs generalforsamling vedtok 11. desember 2008 en konvensjon om transportavtaler for internasjonal godstransport som helt eller delvis gjennomføres til sjøs. Konvensjonen er utarbeidet av FNs handelsorganisasjon UNCITRAL. Norge undertegnet konvensjonen under en undertegningsseremoni 23. september 2009 i Rotterdam. Reglene vil heretter bli omtalt som Rotterdam-reglene.

2. Transport av stykkgods til sjøs er i dag regulert i ulike konvensjoner som hver har sine medlemsstater. De sentrale konvensjonene er den internasjonale konvensjonen 1924 om konnossementer (Haag-reglene), den internasjonale konvensjonen 1924 om konnossementer som endret ved protokollene 1968 og 1979 (Haag-Visby-reglene) og FN-konvensjonen om sjøtransport av gods, 1978 (Hamburg-reglene). I tillegg er det stater som ikke er medlem av noen av disse konvensjonene, og som har egne løsninger for stykkgodstransport som følger av nasjonal rett.

Folkerettslig er Norge i dag bundet av Haag-Visby-reglene som er gjennomført i norsk rett i sjøloven kapittel 13 om stykkgodstransport.

3. Rotterdam-reglene gjelder transport av gods til sjøs og i tillegg fra ”dør-til-dør” (artikkel 5). Reglene omfatter dermed også tilstøtende transporter med andre transportmidler. Rotterdam-reglene får således betydning også for veitransport, lufttransport og jernbanetransport.

Rotterdam-reglene er i det store og hele ufravikelige for stykkgodstransport såfremt ikke avtalefrihet uttrykkelig fremgår av den enkelte artikkelen (artikkel 79). Reglene gjelder på fravikelig basis for kvantumskontrakter som tilfredsstillende visse minimumskrav (artikkel 80).

Rotterdam-reglene trer i kraft ett år etter at den 20. staten har sluttet seg til (artikkel 94). Fra samme tidspunkt som en stat slutter seg til disse reglene, må den si opp sitt eventuelle medlemskap i Haag-reglene, Haag-Visby-reglene eller Hamburg-reglene (artikkel 89). Oppsigelsen skal tre i kraft samtidig med at Rotterdam-reglene trer i kraft for vedkommende stat.

Det er ikke adgang til å reservere seg mot enkelte bestemmelser i Rotterdam-reglene (artikkel 90).

4. Sjølovkomiteen bes ta stilling til om Norge bør slutte seg til reglene ved ratifikasjon.

5. Uavhengig av om Sjølovkomiteen foreslår ratifikasjon, bes den videre om å vurdere nødvendige lovendringer for å oppfylle de forpliktelser Rotterdam-reglene medfører. Sjølovkomiteen bes om å legge frem minst ett lovforslag til hvordan Rotterdam-reglene bør gjennomføres i norsk rett.

Rotterdam-reglene er omfattende og regulerer flere sider ved transportavtaler enn Haag-reglene, Haag-Visby-reglene og Hamburg-reglene. Likevel er det spørsmål som står åpne, for eksempel spørsmålet om og når deviasjon er tillatt. Et annet er hvorvidt reglene bør gjelde for alle transportert som faller innenfor reglenes anvendelsesområde, og ikke bare for de tilfeller der partene har avtalt denne transportruten. Sjølovkomiteen bes om å vurdere nevnte og andre problemstillinger som naturlig henger sammen med bestemmelsene i Rotterdam-reglene og foreslå hensiktsmessige lovendringer.

6. Rotterdam-reglenes bestemmelser om jurisdiksjon og voldgift er i utgangspunktet ikke en del av konvensjonen (kapittel 14 og 15). Men en stat kan velge å slutte seg til disse, enten i forbindelse med tilslutning til Rotterdam-reglene eller senere (artikkel 74 og artikkel 78). Selv om man velger å slutte seg til disse bestemmelsene, vil ikke reglene i sjøloven om arrest i skip bli påvirket (artikkel 70).

Gitt at Norge vil ratifisere Rotterdam-reglene, bes Sjølovkomiteen vurdere hvorvidt Norge også bør slutte seg til reglene i kapittel 14 og 15 om jurisdiksjon og voldgift. I den forbindelse bør forholdet til eksisterende internasjonale forpliktelser på den internasjonale sivilprosessens område vurderes.

Sjølovkomiteen bes uansett om å legge frem minst ett lovforslag til hvordan reglene om jurisdiksjon og voldgift bør gjennomføres i norsk rett.

7. Sjølovkomiteen bes vurdere om enkelte av de løsninger som Rotterdam-reglene legger opp til, herunder reglene om jurisdiksjon og voldgift, eller andre problemstillinger som naturlig henger sammen med bestemmelsene i Rotterdam-reglene, bør gjennomføres i norsk rett selv om Norge velger å ikke ratifisere konvensjonen. Komiteen bes om å legge frem et forslag til slike lovendringer uavhengig av om komiteen anbefaler ratifikasjon eller ikke.

Uavhengig av norsk tilslutning til Rotterdam-reglene, herunder reglene om jurisdiksjon og voldgift, vil konvensjonen kunne skape en ny situasjon innen internasjonal sjørett. Komiteen bes vurdere hvorvidt det vil kreve endringer i norsk rett og eventuelt legge frem forslag til de nødvendige lovendringene.

8. Sjølovens regler om stykkgodstransport ble vedtatt i 1994. I lys av den tid som har gått, og utviklingen generelt innen stykkgodstransporten bes Sjølovkomiteen gjennomgå reglene for å etterse om de fungerer etter sin hensikt og vurdere behovet for endringer. I den grad komiteen kommer til at det er et behov for endringer i disse reglene, bes den om å legge frem minst ett forslag til hvordan de nødvendige lovendringene kan utformes.

9. Rotterdam-reglene gjelder i hovedsak sjøtransport, men idet de også omfatter tilstøtende transportert, vil norsk tilslutning også få betydning for regelverk som gjelder vei-, luft- og jernbanetransport. Sjølovkomiteen bes derfor undersøke nærmere de

konsekvenser dette måtte ha for eksisterende internasjonale forpliktelser og nasjonalt regelverk innenfor nevnte transportsektorer.

I den grad det avdekkes konflikter mellom de ulike regelverkene, bes komiteen komme med anbefalinger om hvordan disse kan løses. Dersom det er behov for endringer i gjeldende regelverk, bes komiteen legge frem minst ett forslag til hvordan de nødvendige lovendringene kan utformes.

10. Tradisjonelt er det et sterkt nordisk samarbeid innenfor sjøretten, og tilnærmet nordisk rettsenhet for så vidt gjelder reglene om stykkgodstransport. Sjølovkomiteen bes derfor i tilbørlig grad følge utviklingen i de andre nordiske landene og ta initiativ til og eventuelt delta i nordisk samarbeid i den grad det vurderes som hensiktsmessig.

Sjølovkomiteen skal også holde seg oppdatert om den internasjonale utviklingen, og delta i arbeidsgrupper og eventuelle andre uformelle samtaler/møter i den grad det vurderes som hensiktsmessig.

Så langt som mulig bør nordisk rettsenhet søkes opprettholdt ved utformingen av lovforslag.

11. Sjølovkomiteen skal utrede miljømessige, økonomiske og administrative konsekvenser av sine forslag i samsvar med utredningsinstruksen. Minst ett forslag skal baseres på uendret ressursbruk, jf. utredningsinstruksen punkt 3.1.

Lovforslaget skal utarbeides i samsvar med retningslinjene i Justisdepartementets veileder Lovteknikk og lovforberedelse (2000).

12. Sjølovkomiteen skal avgi sin utredning innen 1. juli 2011.

Den budsjettmessige rammen for utvalget vil bli fastsatt særskilt. Om godtgjøring gjelder bestemmelsene i Statens personalhåndbok om godtgjøring mv. til leder, medlemmer og sekretærer i utvalg. Om arkivordningen gjelder Regler for ordning av utvalgets arkiv fastsatt av Riksarkivaren.

13. Ved utførelsen av dette oppdraget skal Sjølovkomiteen bestå av

Erik Røsæg, leder, Nesodden

Mia Ebeltoft (Finansnæringens Hovedorganisasjon), Oslo

Viggo Bondi (Norges Rederiforbund), Oslo

Trine Sæther Romuld (Næringslivets Hovedorganisasjon), Sandnes

Joakim Bronder (Cefor), Arendal

Harald Thomsen (HSH), Nestun

Ingeborg Holtskog Olebakken (Justisdepartementet), Oslo

Komit medlemmene er oppnevnt etter forslag fra de institusjoner/organisasjoner som er angitt i parentes.

Justisdepartementet foreslår   oppnevne advokat Trond Solvang som sekretær for komiteen under utførelsen av dette oppdraget.